

РЕШЕНИЕ

№ 3928

гр. София, 15.07.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 57 състав, в публично заседание на 23.01.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Теодора Георгиева

при участието на секретаря Теменужка Стоименова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **5624** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба на Н. П. Р. срещу ГДИН [населено място], за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания–стрес и безпокойство в размер на 11 948 лева, настъпили от незаконосъобразни действия на длъжностни лица при ответника, а именно незаконосъобразно е задържан в период от 10 / дни / в карцерно помещение .

В съдебно заседание ищецът се явява лично и с адвокат А. П. , който поддържа исковата молба.

Ответната страна „ГДИН“– се представлява от юрк. Д. М. оспорва предявения иск по основание и размер като твърди, че настъпването на претендираните неимуществени вреди не е доказано.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност и недоказаност на предявения иск.

Административен съд София град, I отделение, 57-ми състав, като взе предвид изложените от страните становища и доводите на ищеца и извърши съвкупна

преценка на доказателствата, намира за установено следното:

От фактическа страна съдът намира за установено следното: Със заповед №364 от 29.08.2016г. на ищеца Н. П. Р. е наложено дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия за срок от 10 дена“. Ищецът подал жалба срещу така наложеното му дисциплинарно наказание. С нарочна молба от 31.08.2016г. поискал да му бъде издадем рег. № на жалбата като жалбата била входирана в регистъра на затвора. С Разпореждане на съдия А. Д. по образувано НЧД №16650 по описа на СРС за 2016г., НО -134 ти състав е насрочено за разглеждане по реда на чл.111 от ЗИНЗС в о.с.з. за 29.09.2016г. от 09:30 ч., за която са били уведомени ищеца и Началника на Затвора.С протоколно определение на СРС-НО,134 състав от 11.10.2016г. в открито съдебно заседание съдът отменил Заповед 364/29.08.2016г. на изпълняващ функциите на затвора, с която на лишения от свобода Н. П. Р. е наложено наказание „Изолиране в наказателна килия“за срок от 10/десет/ денонощия.

Видно от приложено по делото копие от „Книга за изолиране в наказателна килия и изолиране по чл. 120“представена от затворническата администрация /л.50 от делото /Н. П. Р. е постъпил в Карцера на 15.09. 2016г. в 17,30ч. и е бил освободен на 25.09.2016г.в 17,30ч. Посочено е в графа причина „защо е освободен“, а именно изтърпяване на наказанието.Алтернативно друга причина би могла да бъде отмяна на наложеното дисциплинарно наказание.

По отношение на условията в „карцера“ и за установяване на неимуществени вреди „болка и страдание“ са разпитани свидетелите Е. Д. М., С. А. Д., К. П. С..

В съдебно заседание св. М. сочи : „Стаята, която се използва за карцер в Първи отряд представлява това, че с моето тяло мога да се опра с ръцете от едната страна, а с краката - от другата. Само че между това има легла, които управата на затвора нарича „метални вишки“, които ограничават пространството и то не става за ходене. Няма прозорец, няма въздух, няма естествена светлина. Прозорецът представлява на една височина, по-висока от мен, една капандурка с размери да кажем 60/90 см, която има три решетки и вътре не влиза нито грам слънчева светлина, светлината вътре е лоша. Искам да отбележа пред съда, че вътре е пълно с хлебарки в огромни количества, хиляди хлебарки, които пълзят навсякъде. Също така редом с тях в леглата, ако искате ми вярвайте, а ако искате – не, има хиляди кръвопиещи дървеници. Целият затвор, не само в Първи отряд, а и полицаите, всичко е бъкано от дървеници. В карцера никога не се чисти, не се спазва никаква хигиена и дървениците изпиват кръвта на лицата, които са в карцера и те дори търсят медицинска помощ нон стоп. По прозорците е пълно и с плъхове. Аз лично съм убил не мога да кажа колко много плъхове. Показвал съм убитите от мен гризачи на камерите, за да ги видят и да реагират, но не се взимат никакви мерки. Всички дюшеци на задържаните лица в карцера.....са бъкани от дървеници. Има много дървеници, ти усешаш и когато ги смачкаш става ей толкова голямо петно кръв, колкото на фалангата на левия ми показалец (свидетелят сочи с ръка), от всяка една. Одеята и дюшеците, които ни се дават от ГДИН са стари, прокъсани, още от времето на Българската народна армия, която я няма от 1989 година и отпреди това, може би и от царско време - едни сиви одеяла, които са продрани, никога не са прани, миришат на повръщано, тъй като в затвора и в ареста е

пълно с наркомани, които са в абстиненция и повръщат. Всичко смърди на повръщано, страшна смрад. Това е. И седиш вътре в тоя карцер двадесет и четири часа. В карцера няма баня. Издевателстват над тия хора по тоя начин.....Има два казана за боклук от по двеста литра където са душове и вътре е такава смрад, че не можеш да се къпеш за повече от пет минути защото ще припаднеш. През прозореца влизат плъхове, прояли са прозореца ей такива плъхове, вижте (свидетелят показва с ръката си) по 40 сантиметра плъхове, по-големи от котка. Котка не може да убие плъха. Плъхът влиза вътре и най-нагло се разхожда в помещението докато се къпеш..... От този момент как беше в карцера, така беше отслабнал, че не можеше повече да ходи..... Режимът, който ние бяхме по чл. 248 от ЗИНЗС е уникално извращение, за което аз ще водя друго дело друг път.“

Св. С. А. Д. сочи: „В карцера не съм бил, но сме в един коридор и зная какво представлява - килия четири на два метра, с два железни кревата. Когато хората от карцера ходят на каре, вратата е отворена и се вижда, мръсотията си личи. Кофите за боклука са в банята и като се къпеш там, от кофите изтича мръсотия. Човек може да хване всякакви болести – краста и какво ли не. Аз бях хванал един голям плъх и го бях пуснал, та си имах разпавии с един там В. Б., който е отговорника. Какви мерки да взимаш? Те (хлебарките и плъховете) излизат от кухнята, която е долу в мазето, ходят навсякъде, катерят се по стените и нагоре отиват, където има боклук, в боклукчийските кофи навсякъде има плъхове. Помня, че имаше една жалба на Р., която не беше придвижена до съда през 2016 година, но точно не мога да си спомня месеца кой беше. Правехме „каре“ заедно и Р. непрекъснато и той ме казваше, беше пращал майка си до Районния съд да проверява. Тази жалба беше за карцера, той беше обжалвал. Нещо си беше секнал кръста и бяха му отложили карцера, говорехме си, че докато му разгледа Районния съд карцера, ще му мине и ще го спрат, но го вкараха в карцера и не го спряха.“

Св.Е. Р., майка на ищеца: „Първо е вкаран в карцера; второ: условията в карцера няма да ги коментирам; трето: има тежко заболяване, което е документирано. Той е притеснен, подал е жалба, жалбата отива в съда и в тридневен срок трябва да се разгледа. Отивам в съда и съдията казва: „Няма такава жалба.“. Отивам втори път, отивам трети път. Разбирате ли? Аз ходя – от „Х. Д.“ до съда, няколко пъти. Това е затормозяващо, затормозяваща екскурзия из улиците на С. за мен. Отвсякъде ми казват: „Няма такава жалба.“. В такива случаи аз попитах съдията. Някой не ми казва истината. Жалбата я няма.“

К. П. С. твърди следното : „Познавам Н. Р. от 2012-2013 година. Знам, че беше наказан с карцер. В този период когато той беше в карцера, правехме сутрешния престой на открито за едно. Не сме заедно „на каре“, но мястото, което е определено за престой на открито за нас и за тези, които са в карцера, са на едно място и ни дели само една ограда. Това е душегубка. Ако някой е влизал в Затвора и е видял мястото на изтърпяване на наказанието „карцер“ лишените от свобода, ще остане много изненадан, защото това не е място за наказание, това е място за гавра. Там не е за хора.....Беседвал съм с Р. когато е бил в карцера. Условията, меко казано, са далеч от човешките. Първо там е развъдник на всевъзможни паразити кръвопиещи и кръвосмучещи – дървеници, хлебарки и на всичко, което се нарича паразити. Общата

баня е отвратителна, меко казано отвратителна.....По-конкретно в карцера има паяжини, паразити – дървеници, хлебарки, гризачи. От 2006 година съм настанен на територията на Първа група и имам пълна представа какво представлява карцерът като обект за живеене.

От правна страна съдът намира за установено следното: Съгласно разпоредбата на чл. 203 от АПК гражданите могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, като въз основа на препращащата норма на чл. 203, ал. 2 от АПК за неуредените въпроси субсидиарно се прилагат правилата на ЗОДОВ. Производството за обезщетения е уредено от законодателя в глава единадесета от АПК, към които препраща и чл. 1, ал. 2 от ЗОДОВ.

На основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ „държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност”. Увреждането на гражданите, в случая претърпяването на неимуществени вреди, представлява сложен юридически състав, чиито предпоставки следва да са налице кумулативно при търсене на отговорност на съответния административен орган. Ангажирането на отговорността и присъждането на обезщетение е допустимо при наличието на следните елементи: незаконосъобразен административен акт, вреда, причинна връзка между акта и вредата, а в случаите на деяние /действие или бездействие/, противоправност на деянието и причинно-следствената му връзка с настъпилата вреда. В производствата по ЗОДОВ, родово подсъдни за разглеждане от административните съдилища по процесуалния ред на АПК /арг. чл. 128, т. 5 от АПК/ са искания за обезщетения за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Последните се разглеждат по реда на чл. 203 и сл. от АПК и по същността си представляват исково производство, за процесуалния ред на което субсидиарно /извън глава XI-та на АПК/ се прилага ГПК. За да е налице основание за ангажиране отговорността на държавата или общините е необходимо да са осъществени елементите от фактическия състав на разпоредбата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ - наличие на незаконни актове, действия или бездействия, извършени от длъжностно лице при ответника, претърпяна вреда от ищеца и причинна връзка между тях. Доколкото производството е исково, в тежест на ищеца е да докаже фактите и обстоятелствата, които са предпоставка за ангажиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Налице е първата предпоставка за водене на производството, а именно – отменена Заповед № 364/29.08.2016г., с което е бил санкциониран настоящият ищец. Съдът намира, че е налице втората предпоставка – претендираните неимуществени вреди, причинени поради болка и страдание.

Обща забрана на нечовешко отношение: чл. 29 § 1 от Конституцията от 1991 г. гласи наред с другото, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. Отговорност на държавата за вреди: Чл. 7 от Конституцията от 1991г. гласи, че държавата отговаря за вреди, причинени от

незаконни актове или действия на нейни органи или длъжностни лица. Чл. 36, § 2 от Наказателния кодекс от 1968 г. гласи, че наказанието не може да има за цел причиняване на физическо страдание или унижаване на човешкото достойнство. 107. Чл. 3(1) от ЗИНЗС от 2009 г. гласи, че затворниците не могат да бъдат подлагани на изтезания или на жестоко или нечовешко отношение. чл. 3(2) определя изтезания и нечовешко и унижително отношение като: (а) всяко умишлено действие или бездействие, което причинява силна физическа болка или страдание, освен регламентираните в този закон случаи на употреба на сила, помощни средства или оръжие; (б) умишлено поставяне в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието, изразяващи се в лишаване от достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможности за човешко общуване и други виновно извършени действия или бездействия, които могат да причинят увреждане на здравето; (в) унижително отношение, което уронва човешкото достойнство на осъдения, принуждава го да върши или да приеме действия против волята си или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Чл. 3(3) гласи, че такива действия или бездействия включват такива, извършени от длъжностно лице или от всяко друго лице, подбудено или подпомогнато от длъжностно лице чрез явно или мълчаливо съгласие.чл.108. Чл. 40(2)(1) гласи, че поправянето на затворниците се осъществява наред с другото, като се гарантира, че те са настанени в условия, които защитават тяхното физическо и психическо здраве и тяхното човешко достойнство. В решението по делото на ЕСПЧ в С. „Н. и др. срещу България“ в пункт 190 се сочи : „В контекста на компенсаторните средства за защита, паричното обезщетение като форма на обезвреда трябва да бъде достъпно за всеки настоящ или бивш затворник, който е бил държан при нечовешки и унижителни условия и е подал жалба в този смисъл. Констатацията, че условията не отговарят на изискванията на чл. 3 от Конвенцията дава основание да се направи предположение, че са причинили неимуществени вреди на пострадалия човек...”, Въпреки че малтретиране, което постига този минимум, често включва действителна телесна повреда или силно физическо или психическо страдание, дори и при липса на такива, когато отношението унижава или принизява човек, показвайки липса на уважение или води до засягане на неговото човешко достойнство, или предизвиква чувство на страх, страдание или малоценност, което може да разбие моралната и физическата устойчивост на този човек, то също може да попадне в обхвата на забраната на чл. 3.“Настоящият състав намира, че неизпращането на жалбата до съда, въпреки че изтърпяването на „карцера“или наказателната килия е отложено заради здравословни проблеми на ищеца е тенденциозно и е целяло причиняване на болка и страдание. Предвид дългата присъда на ищеца нищо не е налагало настаняването му в карцера в спешен порядък.Още повече, че ЗИНЗС предвижда в чл. 107. (1) (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2012 г.) Изпълнението на наложеното дисциплинарно наказание може да бъде отложено условно за срок до три месеца, ако лишеният от свобода не е бил наказван дисциплинарно през последните 6 месеца по чл. 101, т. 7 и 8 и изпитателният срок по предходното наказание е изтекъл.(2) Ако в определения изпитателен срок наказаният извърши ново нарушение, той изтърпява отделно и отложеното наказание. В противен случай той се смята за ненаказван.Съответно чл. 108. ако по време на изтърпяване на наказанието лишеният от свобода покаже добро поведение, началникът на съответното място за лишаване от свобода може да го освободи от изтърпяване на

остатъка от наложеното наказание.

За да попадне задържането специално под чл. 3 от Конвенцията, страданието и унижението трябва да надхвърлят неизбежния елемент на страдание и унижение, свързани със самото лишаване от свобода. В този случай властите трябва да гарантират, че едно лице е задържано при условия, съвместими с уважението към човешкото достойнство, че начинът и методът на изпълнение на наказанието лишаване от свобода или друг вид мярка за задържане не подлага човека на стрес или трудности с интензитет, надвишаващ неизбежната степен на страдание, присъща на задържането, и че предвид практическите изисквания на лишаването от свобода, здравето и благосъстоянието на този човек са гарантирани в достатъчна степен. Освен размерът на наличното пространство, други аспекти на физическото състояние на задържане също са от значение за оценката на съответствие с чл. 3 от Конвенцията. Тези елементи включват по-специално достъп до упражнения на открито, естествена светлина или въздух, наличие на вентилация, адекватност на отоплението, възможност за използване на тоалетната в уединение и съответствие с основни санитарни и хигиенни изисквания. По този начин, дори и в случаите на затворнически килии, които осигуряват 3-4 квадратни метра жилищна площ на един лишен от свобода, може да има нарушение на този член, ако факторът на пространството е съчетан с липса на вентилация и осветление (пак там, § 149, с допълнителни препратки). В този смисъл безспорно се доказва, че условията в наказателната килия не съответстват на степен на страдание, която да е „неизбежна и присъща на задържането“. Настоящият състав намира, за необосновано „предварителното изпълнение“ на наложената дисциплинарна мярка, поради което и счита, че е налице „умишлено действие, което е причинило страдание, освен регламентирани в този закон случаи на употреба на сила, помощни средства или оръжие“. Това не би било така, ако заповедта бе законосъобразна, съгласно СРС и би била приведена в изпълнение, след нейното обжалване и надлежно администриране и съдебно произнасяне. Съдът счита, че иска е доказан по основание, но прекомерен като за справедлива намира сумата от 3000 / три хиляди /лева. Ответникът следва да бъде осъден да заплати и лихва върху сумата, считано от завеждане на исковата молба до пълното изплащане на сумата.

Така мотивиран съдът

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА ГДИН да заплати на Н. П. Р. [ЕГН] сума в размер на 3000 лева неимуществени вреди ведно със законната лихва върху сумата, считано от завеждане на исковата молба до момента на изплащането ѝ. ОТХВЪРЛЯ исковата претенция в останалата ѝ част до 11 984лв./единадесет хиляди деветстотин осемдесет и четири лева/.

Решението може да се обжалва пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщението за изготвянето му. Преписи от Решението да се изпратят на страните.

СЪДИЯ: